

Ringvaartplasbuurt-Oost Rotterdam

Mecanoo architecten/architects

Ringvaartplasbuurt-Oost
Rotterdam, Nederland/
the Netherlands
Locatie/Location: Prinsenland
Architect: Mecanoo
Opdrachtgever/Client: Stichting

Volkswoningen
Ontwerp/Design: 1989
Oplevering/Completion: 1993
Aantal woningen/Number of dwellings: 545
Plangebied/Plan area: 122.500 m²

Bronnen/Sources:
Kees Somer, *Mecanoo* (Rotterdam:
Uitgeverij 010, 1995)
R. Brouwers (red./eds), *Architectuur
in Nederland, Jaarboek 1993-1994*
(Rotterdam: NAI Uitgevers, 1994)

**Drielaagse woningen, Clazina
Kouwenbergzoom**
Three-storey dwellings, Clazina
Kouwenbergzoom

In het begin van de jaren 1990 realiseerde bureau Mecanoo een woonbuurt aan de oostzijde van Rotterdam in het uitleggegebied Prinsenland. Mecanoo was destijds in korte tijd uitgegroeid tot belangrijkste representant van het 'neo-modernisme'. Deze heroriëntatie op de formele en typologische modellen uit de bloeitijd van de moderne architectuur in het interbellum bleek een uitweg te bieden uit een situatie, waarin architectuur een vergeten begrip leek in de woningbouw. Alle aandacht was eerst op het productieproces (jaren 1960) en vervolgens op het sociaal-maatschappelijke proces (jaren 1970 en 1980) gericht.

In de Ringvaartplasbuurt-Oost brengen de ontwerpers op behendige wijze een aantal modellen uit het verleden bij elkaar. Allereerst de opzet met strenge strokenbouw naar het voorbeeld van de wijk Westhausen in Frankfurt (Ernst May, 1929-1931). Het schema van Westhausen is bewerkt door het 'opschudden' van de blokken. Hierdoor zijn ze uit het gelid geraakt en is door kleine verschuivingen en hoekverdraaiingen een afwisselender beeld ontstaan. Voorts zijn aan de oostzijde nog enkele gebogen of uitwaaiierende blokken toegevoegd. Door deze pittoreske bewerking lijkt ook een verbinding gemaakt met eerdere Engelse en Duitse tuindorpen uit de periode tussen 1900 en 1920.

Het westelijk deel van de buurt bestaat uit vier clusters van elk 2x4 rijtjes grondgebonden woningen. De clusters worden gescheiden door autostraten met parkeerruimte; binnen elk cluster ligt parallel hieraan een autovrije, steeds verschillend ingerichte groenstrook. Eveneens autovrije woonpaden liggen draaiend en verspringend in elkaars verlengde en vormen lange, doorgaande voetverbindingen in oost-west richting. Elk cluster wordt aan de noordzijde afgesloten door een enkel gebouw met maisonnettes op de begane grond en daarboven een laag galerijwoningen. In het vrijer vormgegeven oostelijk deel ligt een groter, collectief groen tussen-gebied. Aan de noordzijde staat hier het grootste en hoogste woongebouw, het 'schip' genaamd.

De rijwoningen in de vier clusters kennen twee typen: de meest zuidelijke rijen langs de Ringvaartplas bestaan uit smalle woningen in drie lagen met een plat dak en een woonruimte op de eerste verdieping. De drie rijen met het meest voorkomende type liggen daarachter: een tweelaagse woning met eveneens een plat dak; het gebrek aan een zolder wordt gecompenseerd door de hogere maat van de slaapkamers aan de tuinzijde, waardoor hier ruimte is voor een open entresol of afgesloten vliering.

In de gevels wordt verwezen naar de architectuur uit de jaren 1920 en 1930. Meest in het oog springend is het gevelstucwerk in lichte kleuren, uitgevoerd in destijds nieuwe buitengevelisolatiesystemen. Opvallend zijn de geprefabriceerde betonnen elementen: de luifels boven de verhoogde slaapkamers, en aan de zuidrand de woningen met de Lubetkin-balkonnetjes aan de tuinkant en de schermen die de doorgaande bandvensters in de voorgevel ter plekke van de bouwmuur onderbreken. (dvg)

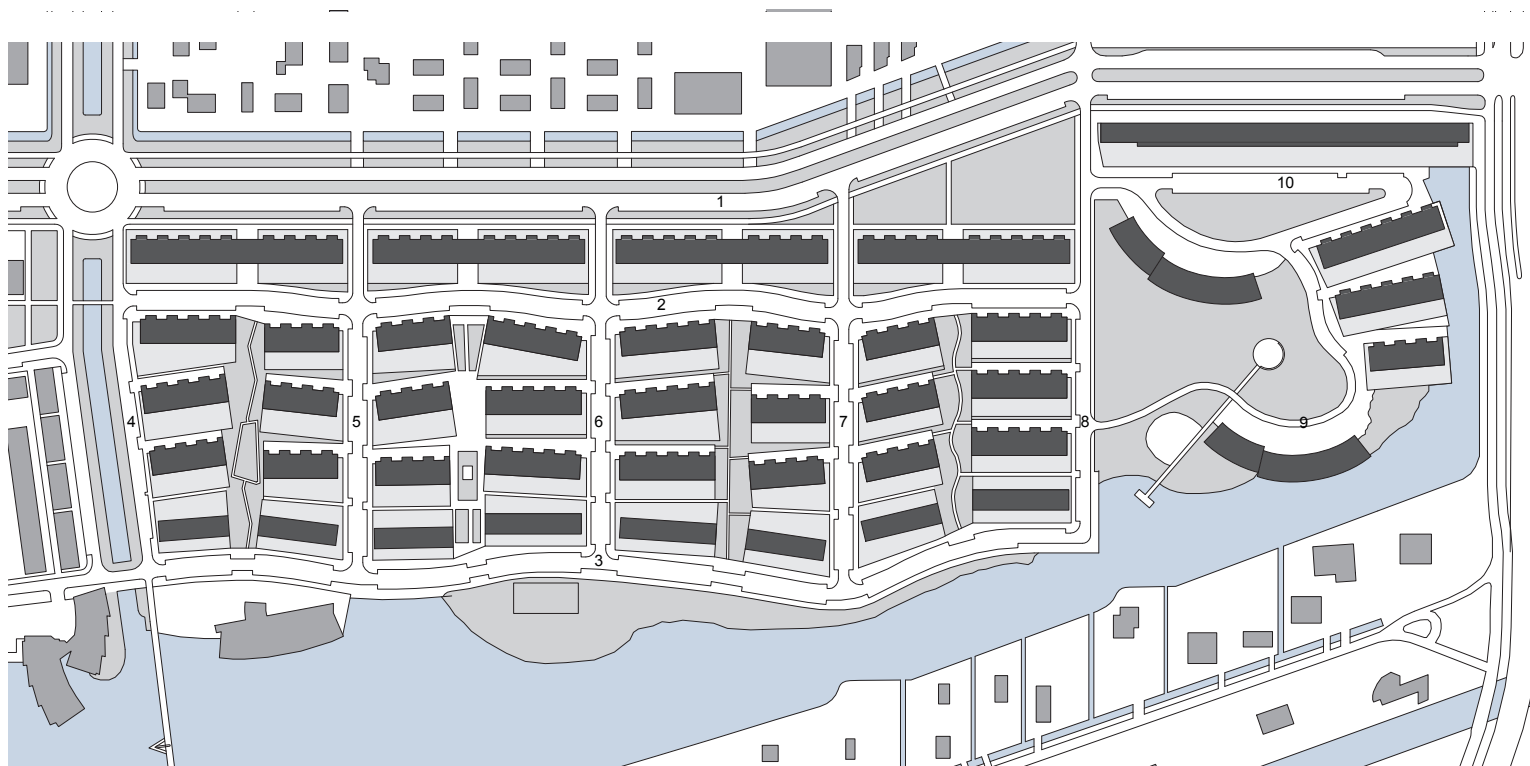
In the early 1990s Mecanoo architects created a residential neighbourhood in the Prinsenland expansion zone to the east of Rotterdam. By this time Mecanoo had rapidly evolved into the most significant representative of 'neomodernism'. This architectural reorientation towards the formal and typological models from the heyday of modern architecture in the interwar years offered an escape from a situation in which architecture appeared to have become a forgotten concept in house building: attention had focused initially on the production process (1960s) and subsequently on the social process (1970s and 1980s).

In the Ringvaartplasbuurt-Oost development Mecanoo's designers skilfully combined a number of models from the past. They based the building layout on the strict *Zeilenbau* (rows of housing oriented towards the same direction) of the Westhausen estate in Frankfurt (Ernst May, 1929-1931), which they adapted by 'shaking up' the blocks to break the ranks, introduction small shifts and changes of angle to create a more varied whole. They also added several curving or fanned blocks on the east side of the project. This picturesque modification appears to reference earlier English and German garden developments from the period between 1900 and 1920.

The western section of the neighbourhood comprises four clusters of ground-bound dwellings in short 2 x 4 rows. These clusters are separated by streets for motor vehicles with parking spaces. Within each cluster are parallel, vehicle-free, green strips with varying layouts. Similarly vehicle-free residential paths, rotated and offset along each other's axes, form long, continuous pedestrian connections in an east-west direction. Each cluster is closed on its north side by a single building with ground-floor maisonnettes topped by a layer of gallery apartments. In the more freely designed eastern section there is a larger, collective, green, transitional area, with the largest and highest residential building in the project, known as 'the Ship', to the north.

The four clusters contain two types of terraced dwellings. The most southerly rows along the Ringvaartplas comprise narrow homes in three layers with a flat roof and a living space on the first floor. Behind these are three rows containing the most common type: a two-layer dwelling, also with a flat roof, whose lack of a third floor is compensated by the greater height of the bedrooms on the garden side, leaving space for an open entresol or closed attic.

The façades incorporate references to architecture from the 1920s and 1930s. The most conspicuous of these references is the plasterwork in light colours, executed in the new exterior insulation systems. Other noteworthy features are the prefabricated concrete elements, comprising canopies above the raised bedrooms, small Lubetkin balconies on the garden side of the dwellings to the south side of the development, and screens that interrupt the continuous band windows in the front façades where these are abutted by the structural walls. (dvg)

1 Jacques Dutilweg	6 Neeltje Griffijnstraat
2 Pieter Klapwijkstraat	7 Klaas Dullemondstraat
3 Clazina Kouwenbergzoom	8 Geertruida Breurstaat
4 Adriana Noorlandersingel	9 Koenraad Bothstraat
5 Geertrui Henningstraat	10 Marius Batenburgstraat

0 100m

Ringvaartplaspark, 1995

Park Koenraad Bothstraat

Bebouwing aan de Ringvaartplas
Buildings along the Ringvaartplas

Appartementen Koenraad Bothstraat
Apartments, Koenraad Bothstraat

Engelse tuin
English garden

Entreezijde woonpadwoningen
Entrance side of the dwellings along
the residential paths

Franse tuin
French garden

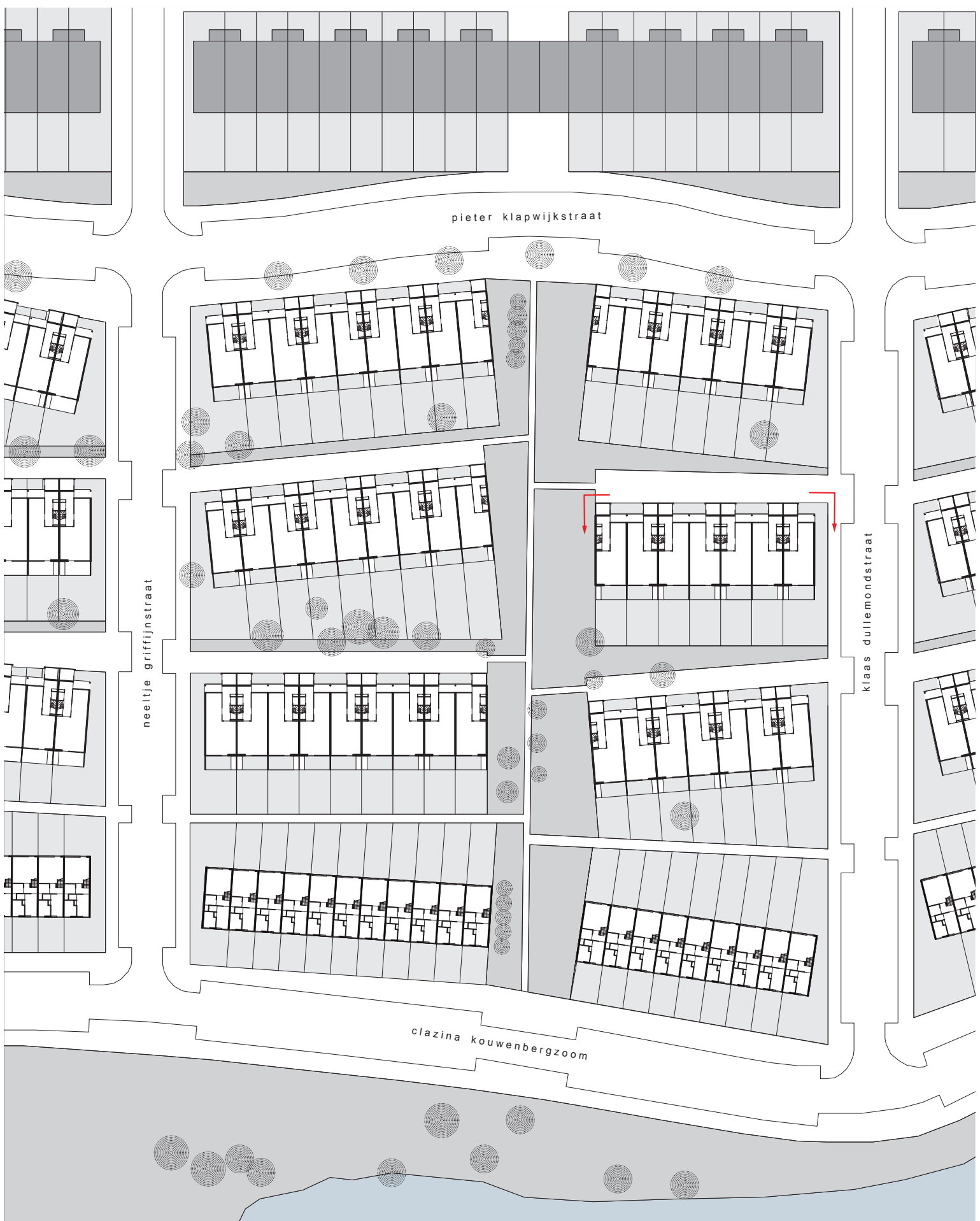

Tuinzijde woonpadwoningen
Garden side of the dwellings along
the residential paths

Hollandse tuin
Dutch garden

Engelse tuin
English garden

0 25m

